

Kind van de rekening

Zwartgeld

De Telegraaf 4 maart 2017 - Ariane Kleijwegt

De klassieke zwartsparder is op leeftijd en sterft langzaam uit. Wie als kind niet oppast, raakt erdoor besmet. Maar schoon schip maken met de Belastingdienst is nog niet zo makkelijk. „Voor je het weet heb je een erfenis aanvaard met een handgranaat erin.”



Op het sterfbed van zijn schoonvader dook plotseling een Zwitserse nummerrekening op. „Er brak paniek uit in de familie”, herinnert Joost Bakker zich die zomer in 2001. De doodzieke man wilde de kinderen op de valreep tekeningsbevoegd maken over de rekening in het Alpenland. Want op de golfclub deed het verhaal de ronde dat Zwitserse bankiers het geld zouden inpikken als de overdracht bij overlijden niet goed geregeld was. Zijn dochter, de vriendin van Joost, wilde onder geen beding tekenen. „We wilden absoluut niet betrokken raken bij een fraudezaak”, zegt Bakker er nu over. Als fiscaal jurist wist hij beroepshalve welke risico’s er kleefden aan het verzoek van zijn schoonfamilie. „We hadden banen waarin we op onze integriteit werden getoetst. Dan wil je natuurlijk koste wat kost voorkomen dat de fiscus vanwege het gesjoemel van je ouders beslag zou kunnen leggen op jouw loon.”

Na de begrafenis probeerden hij en zijn vriendin de achtergebleven weduwe ervan te overtuigen dat inkeren het beste was. „Maar mijn schoonmoeder ging in de nee-stand. De nummerrekening moest blijven bestaan want dat had ze met papa afgesproken. Ze wilde niet inzien dat haar echtgenoot niet het financiële genie was waar zij hem altijd voor gehouden had.” Een familievete was geboren.

Golfclub

Een Zwitserse bankrekening komt in de beste families voor. In de jaren negentig werd er nog open en bloot op de golfclub over opgeschept. Hoe makkelijk was het wel niet om een anonieme nummerrekening te openen bij een bank in Luxemburg of Zwitserland en er tijdens de wintersport een koffertje cashgeld achter te laten zonder dat de fiscus er ooit weet van zou krijgen. Wie niet meedeed was een dief van zijn eigen portemonnee. Het Zwitsers bankgeheim leek in die tijd onaantastbaar. Maar de tijden zijn veranderd.

De fiscus treedt steeds harder op tegen zwartsparenders en ook op feestjes is het niet meer bon ton om over je kluis in Zwitserland te beginnen. De eens zo geheim geachte rekening blijkt toch minder geheim dan gedacht. Steeds meer informatie belandt dankzij klokkenluiders op straat of na diplomatieke druk op het bureau van de belastinginspecteur. Maar wat als je kind bent van een volhardende zwartsparder die dement wordt of plotseling overlijdt zonder tot inkeer te zijn gekomen? „Zwartsparenders kunnen over hun graf heen de familie in grote problemen brengen”, weet fiscalist Steven Oomen die voor het vakblad Fiscaal Up to Date verschillende rechtszaken van erfgenamen bestudeerde. „Het is denkbaar dat de fiscus kinderen opzadelt met navorderingen over verzwegen vermogen dat allang op is. Die achterstallige heffingen en rentes kunnen zo hoog oplopen dat de erfenis erbij verdampt.”

Door 'foute' adviseurs, familieleden die geen openheid van zaken willen geven en de verleiding van een riant erfenis maken de kinderen of de weduwe van een overleden zwartsparder niet zelden fouten die hen jaren kunnen achtervolgen. Ze belanden in slepende procedures met de fiscus of in eindeloze familievetes. Wie weet dan nog wat er in het verleden met het geld gebeurd is, en zie daar nog maar eens het bewijs voor te vinden.

Joost Bakker en zijn vriendin maakten de juiste keuze door het bewijs van de nummerrekening te delen met de fiscus. Hun treft dus geen enkele blaam. Maar dat bleef niet zonder consequenties voor de inmiddels verstoorde familieverhoudingen. Terwijl hij en zijn vriendin zich kort na de begrafenis terugtrokken, belandde zijn schoonmoeder in handen van „buren, golfclub, hotemetoten en juristen die weigerden voor haar uit te rekenen wat de inkeer zou kosten voor haarzelf en haar vier kinderen”, zegt Bakker. Wat er met het geld is gebeurd weet hij niet. De familie leeft al zestien jaar in onmin met elkaar. „De ene helft van de familie vindt dat je maar moeilijk doet, de andere helft noemt je een NSB'er. Maar ik ben van de lijn: het maakt niet uit of je kinderporno, een kalasjnikov of vermogen erft dat buiten de fiscaliteit is gehouden. Dat moet je gewoon niet willen.”

Toch is niet iedereen bestand tegen de familiedruk. Ze hebben te veel vertrouwen in de adviseur van hun overleden vader en trappen zo in dezelfde valkuil, waarschuwt Joost Bakker. „Voor je het weet heb je een erfenis aanvaard met een handgranaat erin.” Steeds vaker voeren erfgenamen procedures tegen de fiscus over schimmige constructies in meerdere belastingparadijzen die door een vader of grootvader in gang zijn gezet. Soms worden de kinderen opgezadeld met een conflict met de Belastingdienst dat al speelde toen één van de ouders nog leefde.

Advocaat Mark Hendriks ziet in zijn praktijk veel schrijnende gevallen van erfgenamen die dat overkomt. Ook de drama's die in families kunnen ontstaan omdat de ene helft wel wil inkeren en de andere niet, kent hij maar al te goed. „Het gebeurt heel vaak dat kinderen op het sterfbed van hun ouders op advies van de bank in een constructie zijn gerommeld met heel vervelende fiscale gevolgen. Ook al zie je als kind nooit een cent van het verzwegen vermogen, met één handtekening ben je mede-eigenaar gemaakt, want de fiscus ziet het als een schenking. Die ouders hebben het probleem zo verlegd naar hun kind.” Hendriks ziet het vaak gebeuren met Joods vermogen. „Dat zijn getraumatiseerde mensen die de kinderen op hun sterfbed laten beloven dat ze de Zwitserse rekening uit handen van de staat zullen houden voor het geval dat er weer oorlog uitbreekt.” Hendriks heeft in die paar gevallen dat het om een Holocaust-overlevende ging bij de Belastingdienst op coulance kunnen rekenen. Maar wie niet zo'n dramatisch verhaal kan ophangen is de pineut.

Zo heeft de fiscus weinig sympathie voor het handje vol overgebleven weigeraars uit de KB Lux-affaire. In 2000 belandden voor het eerst de gegevens van tienduizenden zwartsparenders op het bureau van de belastinginspecteur. Ze waren afkomstig van een lek bij de Luxemburgse KB Lux-bank. Een flink aantal zwartsparenders zette, aangemoedigd door advocaten, vol de aanval in op de fiscus en de staat. Het bewijs voor belastingontduiking zou 'onrechtmatig' zijn verkregen. Maar na jaren procederen maakte de Hoge Raad gehakt van die opstelling. Nu er alsnog moet worden afgerekend met de fiscus is de schade soms niet meer te overzien. „Ik moet de zoons bijstaan van een vader die inmiddels overleden is en een moeder die dement is. Die kinderen kunnen nu als bewindvoerder de rommel opruimen.”

*de naam Joost Bakker is gefingeerd. Echte naam bij de redactie bekend.

Illustratie Marius Steenbergen

https://blendle.com/i/de-telegraaf/kind-van-de-rekening/bnl-telegraaf-20170304-1_26_1?sharer=eyJ2ZXJzaW9uIjoiaMSIsInVpZCI6Imdob2xsYSIsIml0ZW1faWQiOiJibmwtdGVsZWdyYWVmLTlwMTcwMzA0LTFFmJzFMSJ9